Telefon № 11. Cena 25 groszy.

# Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 98 groszy. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tem podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-łam. wiersz 15 groszy. Reklamy przed działem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska" wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesołowskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna zgóry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiedz. Władysław Wesołowski, Nowe.

Nr. 21. Nowe, sobota 23-go maja 1936 r. Rok XIII.

## Bezrobocie złota.

Ostatnie zarządzenia rządu polskiego w dziedzinie walutowej, mające na celu przedewszystkiem zahamowanie odpływu złota z kraju, nie są zjawiskiem odosobnionem. Cały prawie świat broni swego stanu posiadania w żółtym kruszcu, na którym od wieków opierają się wszelkie międzynarodowe stosunki gospodarcze, ceny rynków światowych, wreszcie dobrobyt poszczególnych jednostek. Choć większość państw uciekła faktycznie lub fikcyjnie od waluty złotej, zapasy złota w bankach emisyjnych poszczególnych krajów wciąż stanowią o ich roli w międzynarodowem życiu gospodarczem i o ich wewnętrznej sytuacji ekonomicznej.

Na początku bieżącego roku ogólny stan zapasów wszystkich banków emisyjnych świata wyniósł niespełna 20.000 tonn. Gdyby tę całą ilość światowego złota przetopić w jeden blok sześcienny, otrzymalibyśmy sześcian, którego bok równałby się 10 metrom. Odpowiada to mniej więcej wielkości dwupiętrowego domu. Tak więc można powiedzieć, że równowaga finansowa świata wspiera się na dwupiętrowej budowli złota.

Światowe zapasy złota wzrastają bardzo wolno, co wynika ze słabego wzrostu produkcji. To powolne tempo wzrostu stocku jest zresztą jednym z warunków stałości kursu złota. Dokładne obliczenia ustaliły, że stock światowy złota powiększa się średnio zaledwie o 3 proc. rocznie, w związku z czem ustalił się ongiś pogląd, że jeśli roczna produkcja złota wynosi 2.80 proc. stocku, sytuacja monetarna świata nie podlega wstrząsom, a ceny zachowują swój poziom.

Jeżeli natomiast roczna produkcja jest poniżej 2.80 proc. zapasu, odczuwa się na rynkach światowych brak złota, ceny spadają, długi rosną, obroty kurczą się upadłości mnożą — słowem następuje kryzys.

Wreszcie przy rocznej produkcji złota, przekraczającej 2.80 proc. stocku, następuje inflacja złota, interesy ożywiają się — i ceny idą w górę. Tak było w XIX w., kiedy odkryto pokłady złota w Kalifornji, Klondyke i Afryce Południowej, tak też było w okresie odrodzenia po odkryciu Ameryki, kiedy zaczęto zwozić do Europy „cudowny metal" Nowego Świata.

Dziś jednak, kiedy większość krajów uciekła od tej waluty złotej, ceny rynków światowych nie reagują dodatnio nawet przy zwiększonej produkcji złota. Jednocześnie zamęt w krążeniu żółtego metalu powoduje olbrzymia tezauryzacja. Ludność Indyj, Chin i Egiptu tezauryzowała od wieków złoto w postaci monet, sztab lub wszelakiego rodzaju artykułów złotniczych, od chwili zaś kryzysu powojennego Zachód poszedł za przykładem Wschodu i tezauryzuje olbrzymie ilości złota w monetach i sztabach.

W ciągu 430 lat t. j. od rozpoczęcia eksploatacji złota w Ameryce, światowa produkcja złota wyniosła 39.000 tonn, czyli na rok przypada mniej niż 100 tonn. Rekordowym rokiem w produkcji złota był rok 1915 (23 miljon. uncyj). Rekord ten został pobity dopiero w 1932 r. naskutek zwiększonej produkcji złota w Kanadzie i Rosji (24 miljn. uncyj). W roku 1934 światowa produkcja złota wynosiła 27.6 miljn., a w 1935 r. 30.5 miljn. uncyj. Pierwsze miejsce wśród państw produkujących złoto zajmuje Unja Południowo—Afrykańska, na drugie miejsce wysunął się obecnie Z.S.R.R.

Wartość złota, wydobytego w roku ubiegłym, wynosiła ok. 5 miljardów złotych. Największa część złota idzie, oczywiście, na cele monetarne. Obliczono, że w ciągu 20 lat, poprzedzających wojnę, 25 proc. złota pochłonął przemysł jubilerski, 17 proc. — Indje, Chiny i Egipt na tezauryzację, a 58 proc. poszło na bicie monet.

Jak już wyżej stwierdziliśmy, kiedy waluta złota działa normalnie, t. j. kiedy większe państwa są z nią związane, złoto jest regulatorem sytuacji finansowo-ekonomicznej świata. Tak jednak nie jest od szeregu lat, zwłaszcza od r. 1931, kiedy funt szterling uciekł od złota. Monetarna i ekonomiczna jedność świata jest rozbita: mnożą się barjery dewizowe i celne, zahamowane jest krążenie towarów, kapitałów i nawet ludzi. Każde państwo zamyka się w sobie, szukając w tem lekarstwa na odzyskanie dobrobytu.

Napróżno produkcja złota bije wciąż nowe rekordy: zahamowanie swobodnego krążenia złota oraz tezauryzacja jego, przy wciąż nowych zarządzeniach, utrudniających wymianę międzynarodową, pozbawiają złoto jego normalnej roli, t. j. finansowo światowego handlu. Siła złota jest dzisiaj sparaliżowana, a bezrobocie miljonów ludzi jest jedną z konsekwencyj bezrobocia złota.

## Prawo i życie.

CZY STRONIE, KTÓRA W PROCESIE WYEGZEKWOWAŁA ZNACZNĄ CZĘŚĆ NALEŻNOŚCI, MOŻE ZOSTAĆ PRZYZNANE PRAWO UBOGICH.

Panu I. Z. sąd grodzki zasądził tytułem odszkodowania od p. K. 3000 zł. W sądzie odwoławczym p. K. sprawę wygrał, ale w międzyczasie udało się jego przeciwnikowi wyegzekwować 1000 zł. Pan I. Z. zaskarżył wyrok do Sądu Najwyższego i powołując się na wydane mu przez zarząd miejski zaświadczenie ubóstwa, prosił o przyznanie mu prawa ubogich do prowadzenia sprawy. Sąd Najwyższy orzekł, że powód, który po wyegzekwowaniu od pozwanego znacznej części sumy, zasądzonej mu wyrokiem pierwszej instancji w tymże procesie, wyzbył się jej bez koniecznej potrzeby w całości, sam musi sobie przypisać winę braku środków do prowadzenia procesu i nie zasługuje na przyznanie mu prawa ubogich dla postępowania kasacyjnego, choćby wykazał swe zupełne ubóstwo zaświadczeniem władzy publicznej.

JAK NALEŻY ROZUMIEĆ PRZEPIS USTAWY, GŁOSZĄCY, ŻE URLOPOWANY OTRZYMUJE ZA CZAS URLOPU WYNAGRODZENIE TAKIE, JAKIE OTRZYMAŁBY, GDYBY W TYM CZASIE NIE BYŁ URLOPOWANY.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w swym wyroku, ustawa o obowiązku udzielania pracownikom płatnych urlopów nie uzależnia takiego obowiązku od takiej czy innej postaci wynagrodzenia. Jeśli to będzie praca na akord, lub od sztuki wynagrodzenie za czas urlopu określa się na podstawie przeciętnego wynagrodzenia pracownika w ciągu trzech poprzedzających bezpośrednio urlop miesięcy, gdy wynagrodzenie wypłaca się w formie procentów od zysku należy ten zysk obliczyć tak, jak gdyby osoba była zatrudniona

## Wyścig o „niebieską wstęgę".

Między dwoma największymi okrętami świata między francuską „Normandie" a angielską „Queen Mary" — odbędzie się wkrótce wyścig o szybkość, o zdobycie ew. utrzymanie niebieskiej wstęgi, oceanów, którą obecnie dzierży „Normandie". 27 maja wyruszy w drogę do Ameryki poraz pierwszy „Queen Mary", która ma duże szanse odebrania „Normandie" palmy pierwszeństwa. Przy jazdach próbnych osiągnęła „Queen Mary" szybkość 32.84 węzła, gdy tymczasem okręt francuski rozwijał w swoich przejazdach dotychczasowych szybkość tylko 32.15 węzła na godzinę. Ponieważ w maszynach i kadłubie „Normandie" dokonano wielu poprawek i ulepszeń, spodziewa się Francja, iż „niebieska wstęga" pozostanie nadal przy „Normandie".



## Trzydzieści lat pod zasłoną.

W Ameryce nie brak ludzi ekscentrycznych. Różne są jednak rodzaje tej ekscentryczności; jednym chodzi o reklamę, drugim o imponowanie osobom, trzecim poprostu o business... Bywają jednakże i tacy, których ekscentryczność jest z gatunku serio, którzy wkładają w to, co czynią sens życiowy. Do tego rzadkiego coprawda, bo tragicznego typu osób, należała widocznie miss Kite, która odebrała sobie niedawno życie w swej pięknej posiadłości nad brzegiem Oceanu Spokojnego w słonecznej Kalifornii.

Miss Kite nie brak było nic z tego, co może uczynić życie ponętnem i miłem. Mając lat dwadzieścia, po ukończeniu akademji w Chicago, odziedziczyła duży majątek, co pozwoliło jej żyć według gustów i upodobań. A były te gusty miss Kite wcale oryginalne. Nienawidziła ona hałasu, wrzawy, ludzi i to do tego stopnia, iż komunikowała się np. z architektem, który budował jej willę, tylko listownie albo telefonicznie. Mało tego, nie chcąc, aby ktokolwiekbądź oglądał jej oblicze, chodziła zawsze osłonięta białym welonem. Nikt nie widział jej inaczej, ani służba, ani znajomi. Miss Kite nie przyjmowała nikogo, unikała ludzi, zapełniła natomiast swoją willę kotami, które były jej ulubieńcami.

W ten sposób spędziła samotnica, wiecznie zawoalowana dama 27 lat w zupełnem odosobnieniu. I nagle, z niewiadomego powodu odebrała sobie życie. W testamencie zastrzegła wyraźnie, aby twarz jej nawet po śmierci była okryta welonem, tak, aby nikt nie mógł zaspokoić swej ciekawości. Zgon miss Kite i jej tryb życia wzbudziły sensację w Ameryce, a na pogrzeb zjechały się tłumy reporterów i fotografów. Doznali jednak wszyscy rozczarowania, albowiem zwłoki samobójczyni zostały spalone w krematorjum, a prochy rozwiane w ogrodzie, jak sobie tego życzyła.

## Śluby przez telefon.. w Ameryce.

W wieku radja i samolotów można się spodziewać różnych rzeczy. W U. S. A., gdzie tempo jest hasłem dnia, rozmaici snobi i snobinetki wymyślili dla siebie nowy sposób zawierania ślubów, ultraszybki i ultraprosty... przy użyciu telefonu. Zdarzało się nawet dość często, iż dzwonek telefonu budził o późnej godzinie nocnej urzędnika stanu cywilnego ze snu. Zaspany nieborak dowiadywał się, iż pan Iks i panna Ygrek (oraz dwaj świadkowie) gotowi są połączyć się węzłem małżeńskim i proszą o wniesienie do ksiąg takich to a takich danych oraz o wypisanie dla nich dokumentów. Rad nie rad brał urzędnik za pióro i pisał, co mu dyktowano przez telefon. Praktykom tym położył jednak kres wyrok sądu w Chicago, na mocy którego śluby, zawarte przez telefon stają się nieważne w obliczu prawa.

## Najbardziej ożywiona ulica na świecie.

Utarło się naogół mniemanie, iż największy ruch uliczny, pieszy i kołowy, panuje w N. Yorku. Tymczasem ściślejsze obliczenia policji ruchu w Londynie wykazały, iż w stolicy Anglji istnieje na skrzyżowaniu ulic w śródmieściu, na t. zw. Hyde Park Corner, największy i najgęstszy ruch uliczny na świecie. W punkcie tym naliczono w ciągu 12 godzin 82.728 pojazdów mechanicznych, nie licząc pojazdów konnych, tak, iż na godzinę przypada tutaj 6.900 wozów w obu kierunkach.

## Serce tu, serce tam.

Gdzie znaduje się serce? Powinno znajdować się tam, gdzie zwykle — po lewej stronie. Ale i tu zdarzają się niezwykłe wyjątki. Bogata Amerykanka miss Wilson, została wzięta podczas przejażdżki autem przez patrol policyjny za ściganą listami gończymi przemytniczkę alkoholu, a że nie zatrzymała wozu na rozkaz, policjanci zaczęli ostrzeliwać ją. Jedna z kul trafiła miss Wilson w serce. Przewieziono „umierającą" — jak sądzono — do szpitala, ale tu, ku zdumieniu lekarzy, ranna wyzdrowiała po operacji. Dlaczego? — operacja wyjaśniła tajemnicę: serce miss Wilson nie było tknięte strzałem, bo... miała je po prawej stronie. To samo wydarzyło się w Rumunji, w Oradea Maru, gdzie ranny dwiema kulami w serce samobójca przewieziony został do kliniki; i on uszedł śmierci, gdyż miał serce po prawej stronie, o czem, rzecz prosta, nie wiedział. Najdziwaczniejszy atoli okaz anatomiczny przedstawia pewien urzędnik elektrowni w Pittsburgu (U.S.A.), u którego po zbadaniu stwierdzono istnienie... dwóch serc, jednego z lewej, drugiego z prawej strony. Lewe serce jest nieco mniejsze od prawego, oba jednak funkcjonują zupełnie normalnie, nie sprawiając swemu posiadaczowi żadnych komplikacyj.

## Muchy „tse-tse" zamiast pocisków.

W żadnej jeszcze wojnie nie posługiwano się tak oryginalną bronią, jaką wynaleźli murzyni Banda w Ugandzie brytyjskiej. Murzyni ci toczyli wciąż walki z innem plemieniem murzyńskiem. Czasem oni zwyciężali, czasem przeciwnicy. Wreszcie wódz wpadł na piekielny pomysł unieszkodliwienia wroga. W dużym garnku glinianym zebrano nałapane muchy „tse-tse", które roznoszą zarazki śmiertelnej choroby śpiączki. Gdy wróg znajdował się już blisko, zdjęto pokrywkę z garnka i wypuszczono zeń muchy w przekonaniu, że pofruną one w stronę przeciwnika. Muchy rozleciały się jednak na wszystkie strony, tak, iż po tej i po tamtej stronie zostali pogryzieni czarni wojownicy. W rezultacie i tu i tam znaleźli się chorzy na śpiączkę.

## Jednoczesny zgon 75-letnich dwojaczków.

I tak też bywa. Bracia James i Archibald Marshall urodzili się przed 75 laty jednego dnia i godziny w Londynie. Do 35-go roku życia mieszkali razem. Później James osiedlił się w Szkocji, a Archibald wyjechał do Stanów Zjednoczonych. Tam spędził blisko 40 lat, pracując jako farmer. Przed kilku laty sprzedał swoją posiadłość i powrócił do Anglji. Zachorował w Londynie, przebył operację i jako rekonwalescent umieszczony został w sanatorjum w hrabstwie Surrey, gdzie zmarł nagle. W kilka godzin później wdowa po Archibaldzie otrzymała depeszę od żony James'a Marshalla, iż tenże zmarł nagle tego samego dnia. Obaj bracia zmarli o jednej i tej samej godzinie, oddaleni od siebie zaledwie o 50 kilometrów. Wiadomość o tym dziwnym zbiegu okoliczności podały pisma londyńskie, opatrując ją uwagami zredagowanemi w stylu i pod adresem zwolenników okultyzmu.

## Od Romulusa do Mussoliniego.

Anektując Abisynję i proklamując ją jako dziedziczny kraj królewskiej dynastji Italji, stworzył Mussolini drugie Imperium Rzymskie. W ten sposób jakby wskrzeszone zostało imperjum, które całkowicie się rozpadło przed piętnastoma stuleciami. Gdybyśmy więc chcieli widzieć w obecnem cesarstwie włoskiem dalszy ciąg państwa rzymskiego, choć w granicach mniejszych, należałoby sięgnąć pamięcią po te jeszcze nawpół legendarne czasy, kiedy został założony Rzym, by ustalić zaczątek pierwszego Imperjum Rzymskiego.

Rok 753 przed Chr. — oto data, którą podanie uważa za rok założenia Rzymu przez Romulusa i Remusa. Lata późniejsze — aż do 500 r. przed Chr. wypełniają podboje sąsiednich plemion, Latynów, Sabinów i Etrusków przez królów rzymskich. Rok 510 przed Chr. jest datą proklamowania Republiki Rzymskiej. Następują nowe podboje oręża rzymskiego, w których rezultacie Rzym staje się ok. 265 r. panem całej Italji, z wyjątkiem równiny Padzkiej. 264 r. — to początek wojen punickich, które z przerwami ciągną się aż do r. 146, zakończone zwycięstwem Rzymian i zburzeniem Kartaginy. Jednocześnie Rzym wciela do republiki jako prowincję Sycylję, potem Sardynję i Korsykę, oraz równinę Padzką. Po upadku Kartaginy Hiszpanja przechodzi pod panowanie Rzymu. W r. 189 ulega Rzymianiom Azja Mniejsza, całe morze Śródziemne i wszystkie leżące nad niem kraje stają się prowincjami państwa rzymskiego. Od r. 118 Rzym podbija stopniowo Francję. Okres od 58 r. do 51 r. wypełniają podboje Cezara (Galja aż do Renu), który w r. 45 obwołuje się imperatorem Rzymu. W r. 30 przed Chr. za Antonjusza i Oktawjana, Egipt staje się prowincją rzymską. Za Cesarza Trajana (98—117 po Chr.) imperjum Rzymskie jest u szczytu swej potęgi: wojska rzymskie przekraczają Dunaj i Eufrat, Armenja, Mezopotamja, Assyrja i Arabja zostają wcielone do Rzymskiego cesarstwa. Po tem apogeum potęgi rzymskiej zaczyna się stopniowy jej upadek. Zjawiają się nowi wrogowie Rzymu, cesarstwo rozpada się na prowincję, Rzym przestaje być centrum imperjum, które w r. 395 rozpada się na dwie części: na cesarstwo Wschodnie z Bizancjum (Konstantynopolem) jako stolicą i cesarstwo Zachodnio-Rzymskie z Rzymem. Stopniowo pod naporem germańskich plemion państwo Rzymskie kurczy się coraz bardziej, aż wreszcie w r. 476 wódz Germanów Odoaker detronizuje ostatniego cesarza rzymskiego Romulusa Augustulusa, kładąc tem kres istnieniu zachodniego Imperjum Rzymskiego.

Zwycięstwo Włoch nad Abisynją przywróciło po 1460 latach nieistnienia zachodnie Imperjum Rzymskie.



## Czytaj i popieraj polskie pisma niezależne.

## Ogłoszenie.

**Dot. uprawnień do kierowania robotami budowlanemi i sporządzania projektów.**

Począwszy od 5 marca 1938 r. kierowanie robotami budowlanemi i sporządzanie projektów tychże robót dozwolone będzie osobom do tego uprawnionym przez Pana Wojewodę.

W związku z powyższem zwracam Panom mistrzom murarskim i ciesielskim uwagę na rozporządzenie Min. Robót Publ. z 9 IV. 1931 r. o wydawaniu uprawnień do kierowania robotami budowlanemi i sporządzaniu projektu tych robót w miejscowościach, w których brak jest osób do tego uprawnionych (Dz. U. R. P. Nr. 77 poz. 612) z 29. VIII. 1931 r.

Osoby, ubiegające się o uzyskanie uprawnień przewidzianych w § 1 wymienionego rozporządzenia, powinny wnieść odnośne podanie do Urzędu Wojewódzkiego za pośrednictwem Powiatowej Władzy Administracji ogólnej. W podaniu należy zaznaczyć, w jakim osiedlu, względnie na jakim obszarze ubiegający się o uprawnienie zamierza zatrudniać się kierowaniem robót budowlanych względnie sporządzaniem projektów tych robót.

Pozatem należy dołączyć dowody podane w § 5 wymienionego rozporządzenia.

Świecie, dnia 4 kwietnia 1936 r.

Przewodn. Wydz. Powiatowego.
(—) Krawczyk.

Powyższe podaje się osobom zainteresowanym do wiadomości i wykorzystania.

Nowe, dnia 19 maja 1936 r.

(—) Kuchczyński, burmistrz.

## Kolej lokalna Twardagóra-Nowe

## Rozkład jazdy

**ważny od 15-go maja 1936 r.**

### Odjazd w kierunku Twardagóra:

**5[20] do pociągów Bydgoszcz i Tczew**
**8 do pociągu Bydgoszcz**
**13[15] do pociągu Tczew**
**18[18] do pociągów Bydgoszcz i Tczew.**

Kierownictwo Ruchu.

**Wójt Gminy Nowe.**

## Ogłoszenie.

W dniu 30. VI. 1936 r. o godz. 8-mej odbędzie się w sali posiedzeń Zarządu Gminnego publiczna

## licytacja dachówek

z dachu domu gminnego w Bochlinie.

Wadjum 20,— zł płatne przed przystąpieniem do licytacji.

Przybicie uzyska najwięcej i natychmiast płacący.

Nowe, dnia 19. V. 1936 r.

Felski
Wójt Gminy.